

LÄRAR- HANDLEDNING

"Boken-böckerna"

av Pernilla Stalfelt

En handledning av Chris Qwist

Om böckerna

”Boken-böckerna”

I denna handledning använder vi oss av några av Pernilla Stalfelts ”Boken-böcker” som tar upp viktiga saker att prata med barn om, men på ett enkelt sätt. I hennes böcker backar hon inte för att ta upp ämnen som av många vuxna upplevs som svåra att prata med barn om.

Världen är ganska knasig ibland och Pernilla skriver om det knasiga så blir det kul och på ett sätt som gör att man både kan skratta och prata om det med barnen på ett lättsamt sätt.

Men det måste också vara allvarligt mellan det roliga. Livet och världen är en ganska allvarlig plats. Allt finns i världen, det knasiga, det allvarliga, det läskiga, det härliga, det skämmiga, det skrämmande, det farliga, det roliga och det sorgliga.

Här får barnen fundera över många olika ämnen, och med fördel, i samspel med dig som vuxen.

Om författaren

I Sverige är Pernilla Stalfelt, född 1962, mest känd för succéboken *Bajsboken*. Sedan debuten 1996 med *Hårboken* har Pernillas böcker väckt stor uppmärksamhet och förtjusning, både bland publik och press.

”Pernilla har vunnit många fans med sina humoristiska och konkreta böcker som inte väjer för livets svåra frågor.”
SVENSKA DAGBLADET

FOTO: KARIN ALFREDSON

Pernilla har belönats med Elsa Beskow-plaketten (1997 för *Hårboken*), Expressens barnbokspris Heffaklumpen (2021 för *Kärleksboken*) och Rabén & Sjögrens Astrid Lindgren-pris (2004 för hela sitt författarskap). Hon har varit nominerad till det prestigefyllda Deutscher Jugendlitteraturpreis för *Dödenboken* och har tilldelats Klax-Avard i Berlin.

Arbeta med boken utifrån lärarmaterialet

Upplägget i detta lärarmaterial hjälper dig som lärare att på ett lustfyllt sätt knyta an till flera delar i kursplanen för förskoleklassen, men självklart går det även att använda materialet i årskurs 1–3.

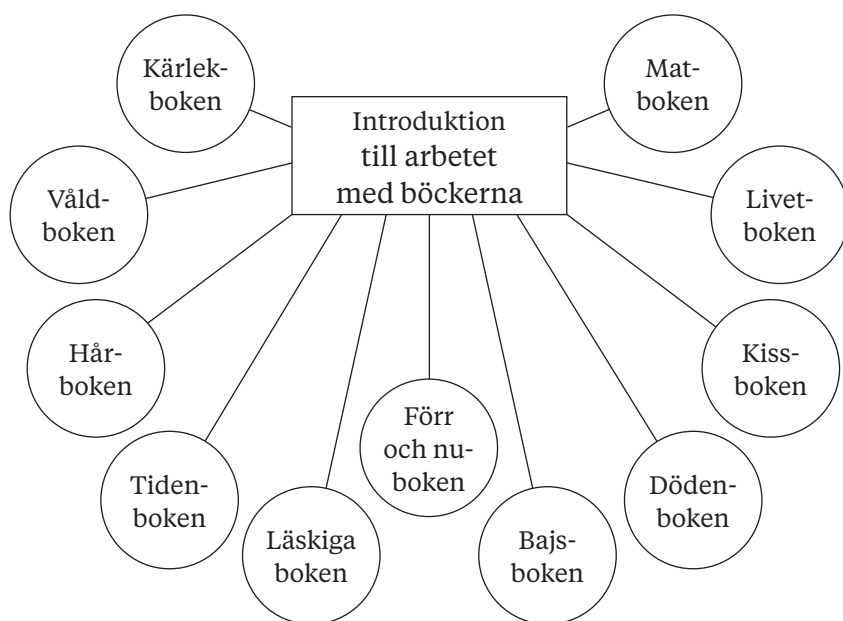
Du kan utgå från upplägget för att starta ett projekt eller så kan du ha de olika uppslagen som ett inslag vid exempelvis gemensamma samlingar.

Eleverna kan förstås läsa böckerna själva, men med högläsning och diskussioner kommer ni att kunna nå djupare i samtal och reflektioner. Till varje bok och temaområde får du också tips på praktiska övningar så att ni kan konkretisera arbetet.

Underlaget passar fint att arbeta med och för att prata om ämnen och områden som på många sätt påverkar och berör eleverna i deras vardagliga liv.

Du kan välja att jobba med en bok, flera eller alla.

UPPLÄGG:

Det viktigaste under arbetets gång, är att tid och utrymme ges till barnens egna frågor och reflektioner.

Introduktion:

Jobba med "Boken-böckerna"

Prata med eleverna om att ni ska ha ett projekt där ni ska läsa och prata om olika områden i livet som berör oss alla.

Visa böckerna för eleverna och läs alla titlarna tillsammans.

Ställ dem på ett ställe i klassrummet där man kan se dem och även bläddra och läsa i dem under projektets gång.

Fråga om det är någon av böckerna som de är speciellt nyfikna på och även vad de förväntar sig att de kommer att lära sig under projektet.

"Boken-böckerna" efter teman

Böckerna kan delas in efter följande områden; existensiellt; kroppen och kroppens funktioner; historia samt etik och moral.

EXISTENSIELLT:

KROPPEN OCH KROPPENS FUNKTIONER:

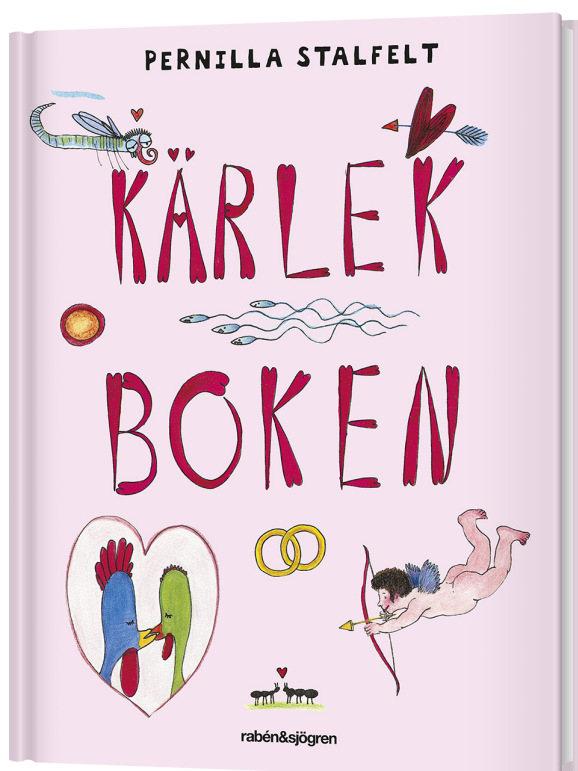
HISTORIA:

ETIK OCH MORAL:

Kärlekboken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och ställ följande frågor:

- Vad tror ni att boken handlar om?
- Är det någon som ser vad boken heter?
- Vad tror ni att kärlek är för något?

LÄS KÄRLEKBOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån uppslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad de kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

pirrar, fladdrar, generad, gnistrar, rosa skimmer, onödigt tjafs, pysslar om, uppfostran, Gud, idol, flörtar, snopp, snippa, spermier, fånig, pinsam, svartsjuka, orättvis.

Fördjupningsfrågor

- Hur kan man beskriva att kärlek är en känsla och vad menas med det?
- Har någon här varit kär?
- Hur känns det att vara kär?
- Varför kan man känna sig generad när man är kär?
- På vilket sätt kan man se och märka om någon är kär?
- Varför gillar inte alla kärlek?
- Vad kan kärlek vara?
- På vilka olika sätt kan man visa kärlek?
- Varför kan kärlek från en förälder till ett barn kallas för uppfostran?
- Vad betyder det att ha kärlek till Gud?
- Kan man älska vad som helst?
- Kan man älska någon man inte känner?
- Hur kan man visa kärlek till någon?
- På vilket sätt kan man flörta och varför gör man det?
- På vilket sätt lockar fåglarna till sig någon de är kära i och hur påminner det om oss människor?
- Hur kan man göra om man vill bli ihop med någon?
- Varför gifter sig folk när de blir kära tror ni?
- Vad gör spermier och vad händer när de gjort sitt jobb?
- Varför kan man bli fånig av kärlek?
- Hur kommer det sig att kärlek kan göra en ledsen ibland?
- Hur uppstår svartsjuka?
- Tycker ni att det kan bli för mycket kärlek ibland?
- Ska man vara rättvis med kärlek tycker ni?
- Kostar kärlek något och varför säger ni så?
- Tror ni att det finns en kärleksgud som heter Amor?
- Varför är det många som vill ge presenter till den man är kär i?
- Varför tror ni att man säger att kärlekens färg är röd?

VAD ÄR KÄRLEK

Ställ följande fråga till eleverna:

- Hur skulle ni beskriva kärlek för någon som inte vet?

Skriv upp vad de säger på tavlan.

Låt dem sedan få öva i par och turas om att beskriva för varandra, som om den andra inte vet vad kärlek är.

Låt dem spela in varandra med mobiler eller
Ipads så det blir som små filmer.

Visa för varandra.

SKRIVA KÄRLEKSBREV

Prata med eleverna om att man kan känna kärlek till många olika personer och saker. Låt dem prata i par eller grupper om vem eller vad de känner kärlek till.

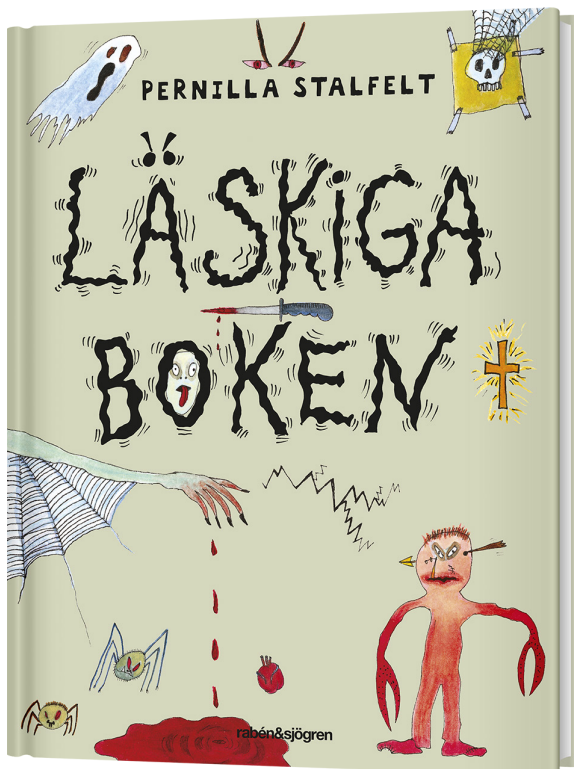
Återkoppla till uppslaget där det pratas om att skriva kärleksbrev och berätta att ni nu ska skriva sådana till någon eller något som de älskar.

Låt eleverna få rita, klippa ur tidningar, klistra och skriva brev.

Roligt är att få läsa upp och visa sina brev för varandra och kanske få berätta om den personen eller saken som man tycker så väldigt mycket om.

Läskiga boken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och ställ följande frågor:

- Vad tror ni att boken handlar om?
- Är det någon som ser vad boken heter?
- Vad betyder det att något är läskigt?

LÄS LÄSKIGA BOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad de kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

experter, blodådror, vassa, rassel, hasande, misstänkt, klädkammare, rutten, äcklig, irrar, akta sig, landkrabba, fantasi, luktar urk, mota bort, förbannelser, vilse, krympa, rustning, överfallen.

Fördjupningsfrågor

- Finns det något som ni är rädda för?
- Är det någon här som är rädda för spöken?
- Varför tror ni att man kan vara rädd för spöken?
- Tror ni att det är vanligt att folk tror på spöken?
- Om det finns spöken, hur skulle ni beskriva att de ser ut?
- Varför tror ni att spöken gillar att gömma sig i svarta garderober eller under sängar?
- Varför tror ni att man säger att det ofta finns spöken i gamla slott?
- Hur kommer det sig att man pratar om blod när man vill berätta läskiga saker?
- Vad menar man att en vampyr är för något?
- Vilka olika vampyrer finns det i boken?
- Vad är alla vampyrer rädda för?
- Om det fanns spöken, tror ni då att de skulle vara rädda för människor?
- Varför älskar spöken mörker?
- Vad gör spöken när det blir mörkt?
- Vad är en häxa?
- Varför älskar häxor svarta saker?
- Kan ni återberätta vad som hände i historien om det vita liket?
- Vad hände i historien om den blodiga mannen?

Att göra

RYSMYSIGA BERÄTTELSE

Samla eleverna och berätta att ni ska bygga kojor tillsammans. Roligt är också om ni gör en stor koja där alla får plats.

Kanske kan ni ta bord som ni har i klassrummet och sätta ihop dem med filtar över.

Låt sedan eleverna få hitta på "rysmysiga berättelser" tillsammans. Kanske kan de tänka ut dessa två och två.

Samlas i kojor med kuddar och filtar och turas om att berätta historierna för varandra.

Vill man göra det lite trevligt kan ni ha ficklampor och popcorn att mysa med.

RYSMYSIGA DIKTER

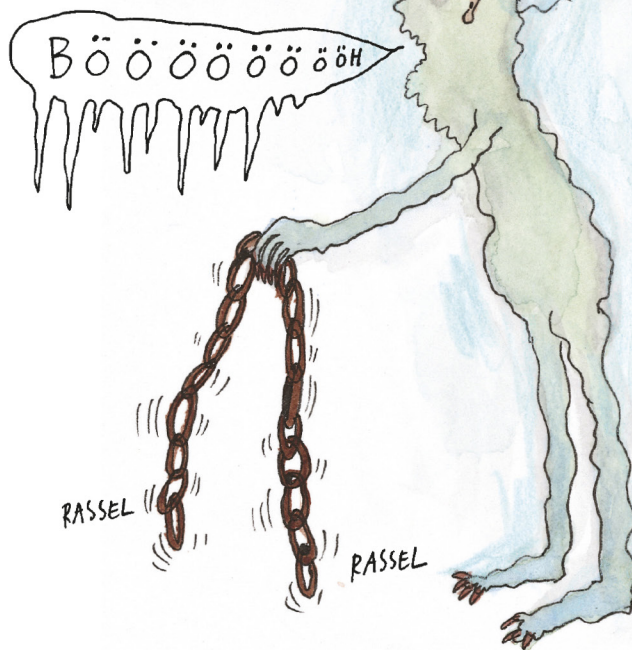
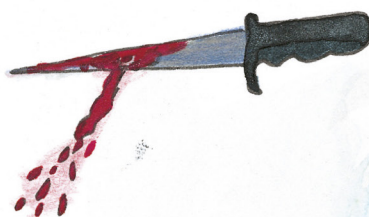
Börja med att läsa dikten som finns på baksidan av boken.

Skriv upp den på tavlan och prata om vad det är som kännetecknar en dikt och vad det betyder att något rimmar.

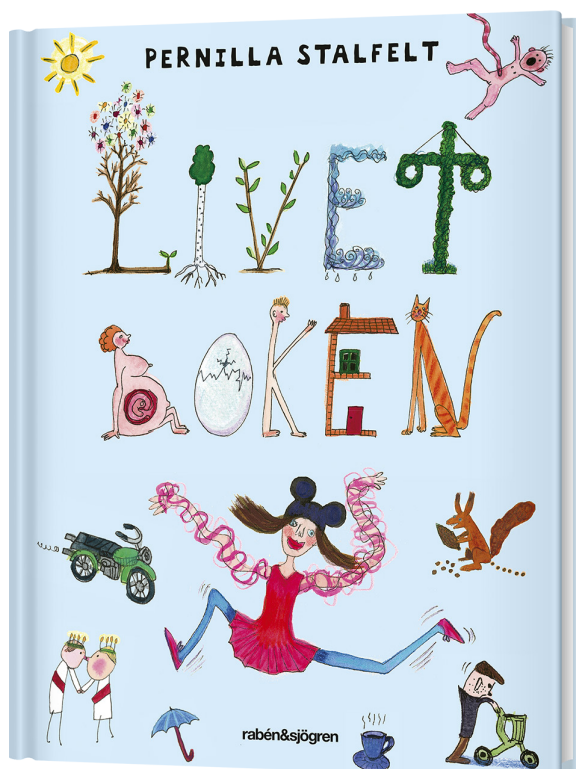
Identifiera de ord som rimmar och stryk under med någon färg så att man tydligt kan se vilka det är. Prata om varför just dessa ord rimmar.

Låt eleverna få hitta på egna "rysmysiga rim" och låt dem gärna illustrera och göra rimtavlor som ni kan hänga på väggen.

Ha en presentation för varandra sedan.

Livetboken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och ställ följande frågor:

- Läs dikten på baksidan av boken för eleverna.
- Vad tror ni att boken handlar om?
- Vad tror ni att vi kommer att få lära oss?
- Är det någon som ser vad boken heter?

LÄS LIVETBOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM:

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad det kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

jordklotet, rymden, toffeldjur, bakterier, baciller, kvalster, krokmar, sörplar, smygande, toner, näring, syre, bränsle, reta upp, livrädda, flämt, spermie, bevis, ömtålig, skelett, skådespelare.

Fördjupningsfrågor

- Hur skulle ditt liv se ut om du kunde bestämma allt helt själv?
- Vad tror ni menas med att livet kan vara både stort och litet?
- Vad händer under en människas liv från början till slut?
- Livet består av dagar och nätter. Varför tror ni att man sover på natten?
- Kan ni komma på flera djur än ugglor som är vakna på natten?
- Hur vet man att något är levande?
- Vad är hjärnans jobb i kroppen?
- Var tror ni att tankarna sitter?
- Hur går det till när man hör ljud och musik?
- Varför är hjärtat aldrig ledigt?
- Hur kan man få energi så att man orkar göra en massa saker?
- Får både växter, människor och djur energi på samma sätt?
- Vad kan man göra för saker i sitt liv?
- På vilket sätt påverkas livet av vänskap och kärlek?
- Vart börjar livet någonstans?
- Hur kan man göra för att vara rädd om livet och vad ska man inte göra?
- Hur kan vi veta att det har funnits liv tidigare?
- Tror ni att det kan finnas liv någon annanstans i rymden?

Att göra

VAD VILL JAG GÖRA MED MITT LIV

Prata med eleverna om den delen i boken där man får massor med förslag på vad man kan göra med sitt liv och använda sin tid i livet till.

Be eleverna fundera över vad de skulle vilja göra med sitt liv. Skriv upp deras förslag på tavlan med en ring i mitten där det står "Livet".

Efter det kan de få göra egna kollage där de kan skriva, rita och dekorera sina egna mål och planer med sitt liv. Roligt är också om det finns tidningar som de kan klippa ut bilder ifrån och använda på sina kollage.

Häng upp och ha en utställning där eleverna får berätta hur de har tänkt och varför för sina kamrater.

INTERVJU OM MENINGEN MED LIVET

Samla eleverna och koppla tillbaka till boken och om vad man kan göra med sitt liv.

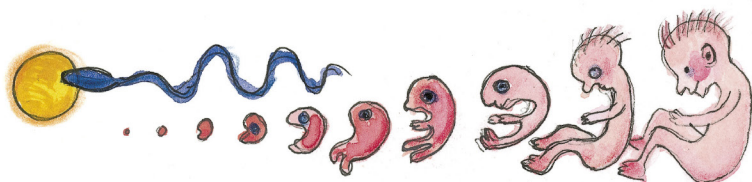
Fråga vad eleverna tycker är meningen med livet och likaså om man absolut behöver tycka lika om den saken.

Sedan kan ni ha ett arbetsprojekt där eleverna får jobba två och två och intervjua andra på skolan om vad de tycker att meningen med livet är.

Här kan de använda antingen papper och penna eller om ni har Ipads som de kan spela in med.

Intervjuerna kan vara både med vuxna och barn och det är kanske roligt att även höra vad skolans rektor har att säga om saken.

Låt sedan eleverna få presentera sina intervjuer för varandra i gruppen.

Förr och nu-boken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och ställ följande frågor:

- Är det någon som ser vad boken heter?
- Läs dikten på baksidan av boken för eleverna.
- Vad tror ni att boken handlar om?
- Vad tror ni att man menar med förr och nu?

LÄS FÖRR OCH NU-BOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM:

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad det kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

förut, robotdammsugare, fräschare, trängde, lögade, källa, farstun, jordkällare, elektricitet, reflekterades, fotogenlampa, avgaser, el, shoppa, medeltiden, slaktar.

Fördjupningsfrågor

- Vad menar man med att något var förr i tiden?
- Vilka är några stora skillnader mellan nu och förr i tiden?
- Hur bodde man förr i tiden jämfört med hur vi bor nu?
- Hur var det när man skulle sova förr i tiden?
- Varför hade man mycket löss då?
- Hur gjorde man när man skulle tvätta sig och hur fick man tag i vattnet.
- På vilket sätt kunde myrorna hjälpa till när man ville tvätta förr i tiden?
- Hur kunde man tvätta kläder när man inte hade en tvättmaskin?
- På vilket sätt kunde man se till att maten inte blev dålig förr i tiden, när man inte hade kylskåp?
- Kan ni beskriva vad en jordkällare är och hur den fungerar?
- Vad har det betytt för människor att vi har fått det som kallas elektricitet?
- Hur fick man göra innan det fanns elektricitet?
- Vad brukar ni använda elektriciteten till?
- Hur kunde man göra om man ville ut och resa förr i tiden?
- Vad gjorde man förr i tiden om man ville prata med någon som bodde långt borta?
- Hur såg telefonerna ut innan vi hade mobiltelefoner?
- Vad hade man för mat förr i tiden och vad tror du var barns favoriträtt då?
- Hur tog man hand om sina tänder förr i tiden jämfört med nu?
- Hur tror ni livet var innan man hade tv?

Att göra

MODE FÖRR OCH MODE NU

Återkoppla till uppslaget där boken tar upp hur man fick kläder förr och hur vi får kläder nu.

Prata om vad eleverna tror att man hade på sig förr i tiden.

Låt dem få googla på detta eller gör det tillsammans på storskärm med hela klassen.

Förslagsvis kan du förbereda några bilder innan från olika tidsepoker så att inga olämpliga bilder dyker upp.

Eleverna kan även be sina föräldrar eller någon annan vuxen att visa en bild från när dom var små.

Det är roligt att jämföra exempelvis stenåldern, vikingatiden, medeltiden, 30-talet, 60-talet och vår tid.

Låt eleverna få rita en person eller flera från en valfri tidsperiod och skriva vilken tid det är ifrån.

Visa för varandra och häng upp.

FANTISERA OM FRAMTIDEN

Prata med eleverna om att vi har mycket information om hur allt var förr i tiden men att det är mycket svårare att veta exakt hur framtiden kommer att se ut.

Koppla till uppslaget i boken där man får fundera på hur det skulle kunna se ut då.

Låt eleverna få prata med varandra i små grupper eller par om vad de skulle vilja att man kunde göra i framtiden.

Be dem att rita eller skriva det de kommer på och diskutera. Låt sedan grupperna få berätta för varandra.

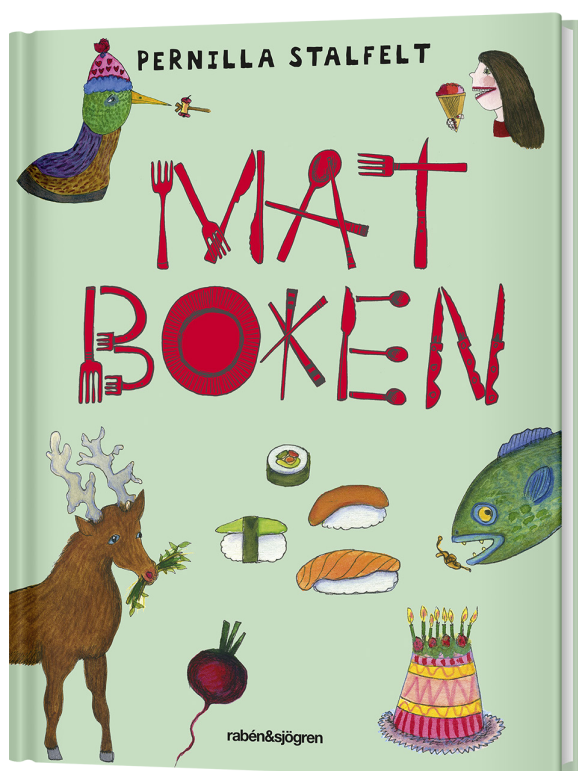
I förväg kan du ha förberett med till exempel kartonger, papper, piprensare, träbitar, penslar och färg som de kan ha för att bygga modeller av saker som de skulle vilja fanns i framtiden.

Alternativt kan ni plocka material i naturen för att bygga med. Har ni en limpistol så är det ett mycket bra redskap när man ska foga samman saker.

Gör en utställning.

Matboken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och ställ följande frågor:

- Är det någon som ser vad boken heter?
- Läs dikten på baksidan av boken för eleverna.
- Vad tror ni att boken handlar om?
- Vilken sorts mat tycker ni om?

LÄS MATBOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM:

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad det kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

orka, välling, mellis, dinerar, para sig, gödsel, menyn, skafferi, nyttigt, inuti, svälta, glupsk, otroligt, recept, önskedröm, as, kannibaler, beta, giftigt, störd.

Fördjupningsfrågor

- Vad är din älsklingsrätt?
- Varför måste man äta mat tror ni?
- Äter djur och människor samma saker?
- Vilken är din favoritmat?
- Vad tycker ni är det konstigaste som något djur äter?
- Vad betyder det egentligen att vara mätt?
- Minns ni vad de olika måltiderna heter som man äter under en dag?
- Varför tror ni att människor inte lägger ägg som vissa djur gör?
- Vad äter växter?
- Hur får en bebis mat när den ligger i magen?
- Hur många magar har en ko och varför tror ni att den har så många?
- Minns ni på vilka olika sätt man kunde äta beroende på vem och vad man är?
- Vad betyder ordspråk? Kan ni några ordspråk?
- Varför kan man inte bara äta godis?
- Vad menar man med att man är proppmätt?
- Hur skulle ni säga om ni var jättehungriga?
- Vad ska man tänka på om man vill äta blommor och växter?
- Vad betyder det att man är vegetarian?
- Vilka råd fick pannkakor i boken?

Att göra

GÖR EN GEMENSAM KOKBOK

Skriv ner elevernas älsklingsrätter i en bok och låt eleverna vara delaktiga genom att illustrera deras favoritmat.

KOSTCIRKELN/MATCIRKELN

Sök på kostcirkeln eller matcirkeln för att få fram bilder på internet som ni kan titta på.

Prata med eleverna om vad kostcirkeln är och hur den kom till. Texten nedan är hämtad från Livsmedelsverket.

”Den första svenska modellen för indelning av livsmedlen i olika grupper utarbetades av Statens institut för folkhälsa på 60-talet. Den bestod av samma sju livsmedelsgrupper som idag och kallades för kostcirkeln. Den har reviderats vid ett par tillfällen och placeringen av grupperna ändrades 1979 och 1991 ändrades namnet till matcirkeln.”

På Livsmedelsverkets sida kan du också hitta förklaringar och information om de olika grupperna i matcirkeln som du kan ha som underlag för ert samtal.

Låt eleverna få rita och konstruera egna matcirklar som ni kan sätta upp på väggen.

Kanske kan de även få göra en ”önske-matcirkel” och berätta om den för sina kamrater.

VÅR MATFEST

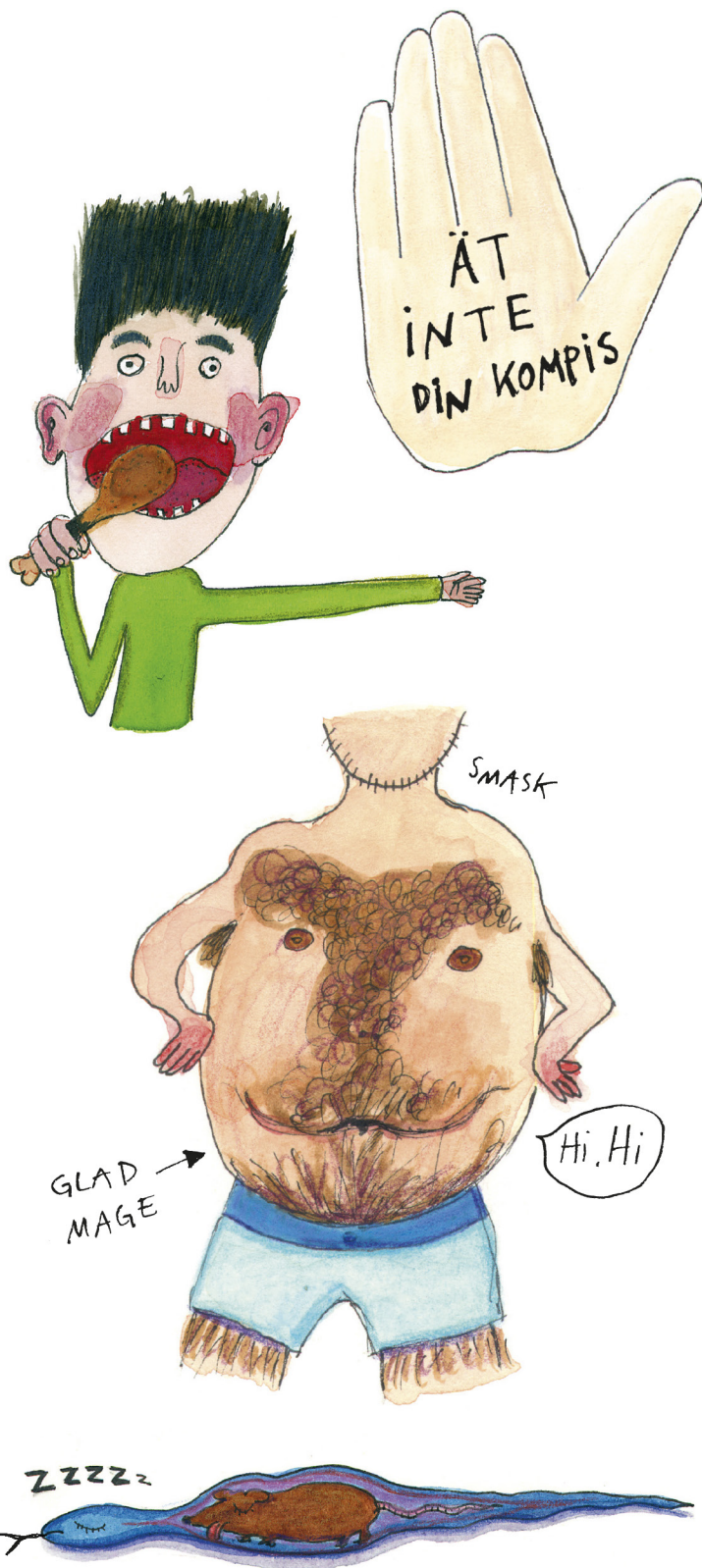
Här kan ni göra på flera olika sätt.

Det kan handla om att planera för en grillfest, en favoritmatsfest, en smakapånyasakerfest eller något annat tema.

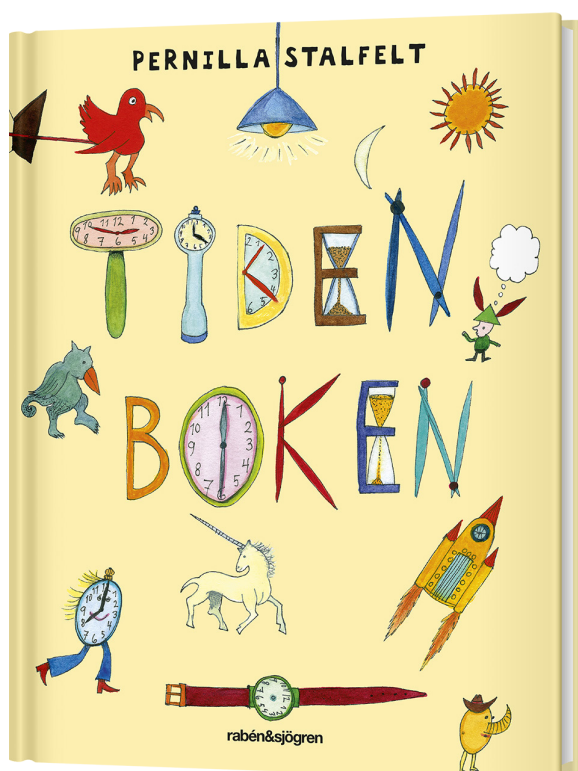
Förslagsvis kan eleverna få ta med sig något hemifrån som är en favorit i just deras familj eller så kan ni kanske be att få ingredienser från skolans kök för att laga mat tillsammans.

Planera gemensamt kring:

- När ska festen vara?
- Vilka ska vara med eller bjudas in?
- Skriva inbjudningar?
- Hur ska vi duka?
- Hur ska vi pynta och dekorera?
- Ska vi ha musik?
- Vad ska vi göra för mat och hur?
- Behöver vi söka efter recept?

Tidenboken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och ställ följande frågor:

- Är det någon som ser vad boken heter?
- Läs dikten på baksidan av boken för eleverna.
- Vad tror ni att boken handlar om?
- Vad tror ni att tid är för något?

LÄS TIDENBOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM:

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad det kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

rinner iväg, plaska, genomskinlig, osynlig, foto, siffror, trollkarl, spännande, explosion, planeter, evigheten, likadant, tråkigt, roligt, disco, jetplan, noggranna, ha koll på, kalender, instinkt, vandring, dejt, ide, åldras, källa, fantasi.

Fördjupningsfrågor

- Vad är egentligen tid tror ni, nu när vi har läst boken?
- Kan ni komma på någon tid som inte nämns i boken?
- Vad tror ni att man menar med att tiden rinner iväg?
- Tror ni att man kan springa ifrån tiden?
- Hur ser en klocka ut?
- Vad är det klockan visar oss och vad är det de olika delarna visar?
- Ser alla klockor likadana ut?
- Kan man se tiden på något sätt?
- Kan man höra tiden och hur skulle den låta då?
- Vad tror ni att man menar med att tiden står still?
- Kan tiden försvinna eller sluta finnas?
- Varför kan man ha nytta av att mäta tid?
- Hur skulle ni beskriva en livstid?
- Vad gör den som är en tidsoptimist?
- Vad använder man arbetstid till?
- Hur skulle ni beskriva vad lektid är för något?
- Hur kan tid kännas om man har tråkigt?
- Hur gjorde man förr i tiden när man skulle mäta tiden?
- Varför tror ni att man är mera noggrann med minuter och sekunder nu för tiden?
- Vilken nytta har man av en kalender?
- Hur gör djuren för att mäta tid?
- Vad tror ni det menas med uttrycket "Tidens tand"?

Att göra

VECKODAGARNA

Använd uppslaget med veckodagarna och prata med eleverna om hur många dagar man har i veckan och vad de heter. Skriv upp alla dagarnas namn på tavlan.

Ramsa veckodagar tillsammans. Ni kanske har en sång som passar eller så kan du leta efter ett förslag på internet.

Titta på färgerna som varje veckodag har fått i boken och fråga eleverna vilken färg de tänker på när de hör namnet på en veckodag. För att få igång dem att fundera kan du berätta hur du själv tänker.

Låt dem sedan få göra tavlor där de både skriver och ritar veckodagarna med just de färger som de tycker passar till varje dag.

Visa för varandra och låt dem berätta hur de tänkte.

Repetera veckodagarna samtidigt.

ÅRSTIDERNA

Prata om och repetera utifrån uppslaget i boken kring vilka årstider vi har.

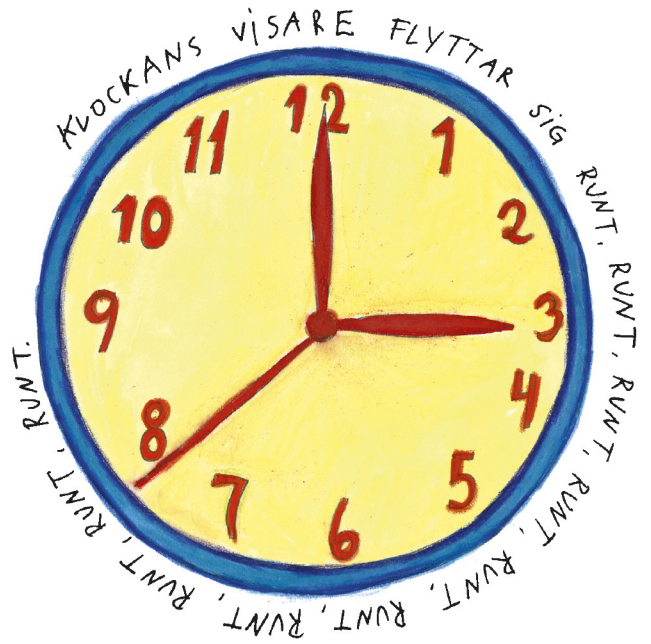
Fråga eleverna varför de tror att det finns årstider.

Jobba sedan med en årtid i taget och skriv upp på tavlan vad eleverna säger utifrån frågorna nedan:

- Hur känns årstiden?
- Är det varmt eller kallt denna årstid?
- Vilka kännetecken finns det vid den här årstiden?
- Hur är ljuset under denna årstid?
- Finns det några högtidsdagar under denna årstid?

Låt sedan eleverna få rita och måla sin favoritårstid och häng upp deras tavlor på väggen.

Sedan kan de turas om att få berätta om just sin favoritårstid och vad som är så härligt med den och varför de tycker så.

Våldboken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och ställ följande frågor:

- Är det någon som ser vad boken heter?
- Läs dikten på baksidan av boken för eleverna.
- Vad tror ni att boken handlar om?
- Vad skulle ni säga att våld är?

LÄS VÅLDBOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM:

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad det kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:
våldsam, förolämpning, stenåldern, vikingatiden, aga, uppfostra, livsfarligt, rustning, gasen i botten, onödigt, ligisten, underhållning, svullnar, motsats, knytnävar, tackling, knockout, kompromiss, tortyr, makt, bombsplitter, minor, förhandla, förtryck, formulera.

Fördjupningsfrågor

- Vad är det för stort problem vi har i världen?
- I vilka åldrar kan våld förekomma?
- På vilka sätt kan våld ske?
- Vad kunde riddarna på riddartiden använda när de ville slåss?
- Varför tror ni att vuxna fick slå/aga barn förr i tiden?
- Hur tror ni att vapen har kommit till?
- Vad kan man göra för att inte utsättas för våld?
- Hur börjar våld?
- Vad brukar ligister göra?
- Varför tror ni att vissa tycker att det är roligt att titta på våld på tv?
- På vilket sätt kan det hjälpa mot våld att man har många ord att använda?
- Kan ni beskriva på vilket sätt våld kan uppstå i sport?
- Varför tror ni att vissa människor misshandlar andra?
- Vad kan man göra som är motsatsen till våld?
- Varför är tortyr den hemskaste form av våld?
- Varför tror ni att det finns krig även om det är förbjudet?
- Vad kan krig leda till?
- Hur tror ni att man känner sig om man har varit med om ett krig?
- Hur ska man kunna göra för att stoppa våld?

Att göra

VÅLD MOT JORDEN

Återkoppla till uppslaget där det pratas om att mänskligheten gör våld mot jorden.

Fråga eleverna på vilket sätt de tänker att man gör när man gör våld mot jorden.

Skriv upp det de säger och resonera om hur man ser det hända i verkligheten.

Fråga eleverna om hur de tycker att man kan göra för att vårt handlande inte ska bli som våld mot jorden.

Be dem också fundera på hur man själv eller på skolan kan göra för att vara snällare mot jorden.

Förslagsvis kan man göra en handlingsplan tillsammans med saker som ni tänker att ni vill göra tillsammans under en period eller en längre tid.

MOTVERKA VÅLD

Prata med eleverna om hur det kommer sig att våld uppstår i världen och även vad de tycker att vi alla har för ansvar för att det inte ska bli så.

Kan verkligen barn göra något för att motverka våld.

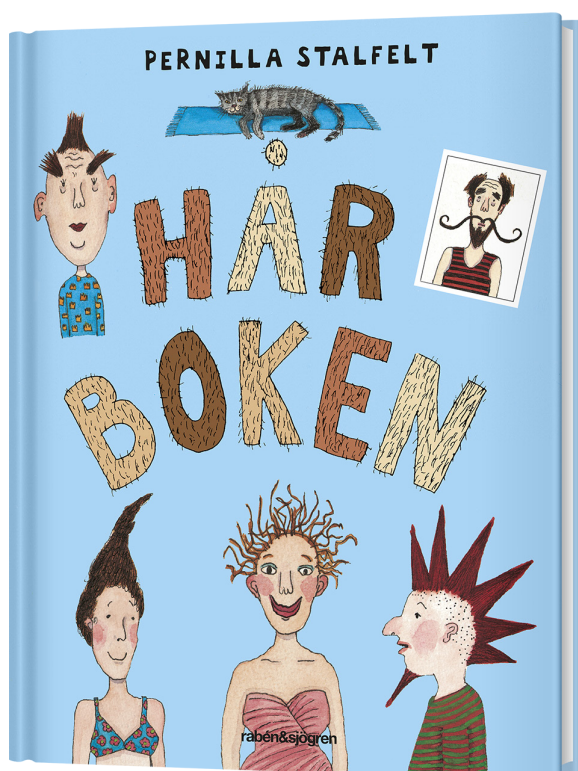
Skriv upp alla förslag som de har på hur man kan göra på just vår skola för att det inte ska förekomma någon form av våld.

Efter det kan ni göra tavlor med citat på vilka regler och förhållningssätt ni vill ha i er klass eller på er skola.

Häng upp dem så att de syns bra och kan bli en påminnelse för eleverna.

Hårboken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och jobba utifrån punkterna:

- Är det någon som ser vad boken heter?
- Läs dikten på baksidan av boken för eleverna.
- Vad tror ni att boken handlar om?
- Vad tror ni att vi kommer få lära oss med hjälp av denna bok?

LÄS HÅRBOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM:

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad det kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

skägg, mustasch, skiner, jättestarkt, skyddar, rinner, rakar, strumpbyxor, äldre, skönt, giftigt, frisy, lustiga, flintskallig, peruk, katastrof, plötsligt, besvärligt, mjäll, elektiskt, lurvigt, rufsigt, kostym, ludd.

Fördjupningsfrågor

- Var någonstans kan det växa hår?
- Kan ni beskriva vad det är för skillnad mellan skägg och mustasch?
- Vad tror ni att ögonfransarna är till för?
- Vad har näshåren för funktion?
- På vilka sätt kan håret på huvudet vara ett skydd?
- Varför tror ni att det finns de som inte vill ha något hår på benen?
- Känner ni någon som använder rakhyvel?
- Kan ni komma på djur som har hår på olika sätt och kan ni beskriva hur det ser ut?
- Varför tror ni att vissa djur får vinterpäls?
- Hur kommer det sig att vissa får grått hår när de blir äldre?
- Varför tror ni att folk väljer olika sorters frisyer?
- Vad kan det bero på när någon inte har något hår alls?
- När kan det vara bra att använda sig av peruk?
- Varför tror ni att man använder schampo?
- Hur kommer det sig att vissa hårbottnar får mjäll i sig?
- Vad gör hundar och katter med sitt hår när de blir rädda och varför tror ni att de gör så?

Att göra

OLIKA FRISYRER

Prata igen om det här med att ha olika frisyrier och låt eleverna få söka efter bilder på internet eller kanske klippa ut ur veckotidningar.

Låt dem göra collage där de klistrar upp bilder med olika frisyrier och ger dem namn.

Berätta och visa för varandra.

Kanske kan ni ha en aktivitet/lek där ni gör i ordning en frisörsalong i klassrummet. Här kan det behövas lite olika rekvisita i form av hårborstar, vattenspray, hårband, gummiband osv.

Vissa kan vara frisör och andra kunder som kommer dit för att få en frisy.

Fota de olika frisyerna och ge dem namn.

DJUR PÅ VINTERN

Gå tillbaka till uppslaget där det pratades om att vissa djur byter päls på vintern och fråga eleverna om de kan komma på flera djur som har det så.

Använd med fördel en projektor så att alla elever kan se när du söker på först "djur med vinterpäls" och sen klickar du på "bilder". Då kommer det upp många fina bilder av djur som byter päls om vintern.

Prata också om hur eleverna tror att djuren klarar sig när det är kallt och det inte finns så mycket mat.

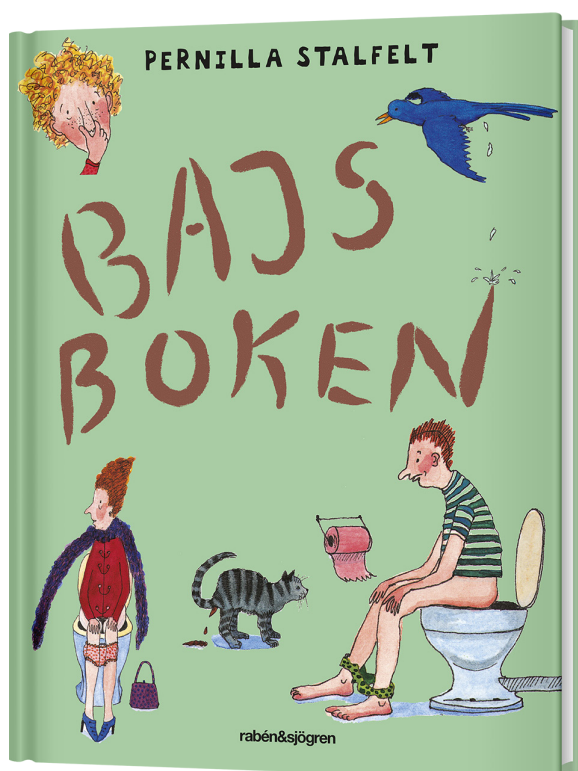
Då kan du göra en ny sökning och skriva "Djur på vintern" och sen klicka på "videor". Det finns många filmklipp som på olika sätt visar hur djuren har det om vintern och hur de klarar sig.

Låt eleverna få rita och måla valfritt djur med både sin sommarpäls och sin vinterpäls.

Visa för varandra och berätta. Häng upp tavlorna.

Bajsboken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och jobba utifrån punkterna:

- Är det någon som ser vad boken heter?
- Läs dikten på baksidan av boken för eleverna.
- Vad tror ni att boken handlar om?
- Tycker ni att det är ok att prata om bajs?

LÄS BAJSBOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM:

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad det kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

äckligt, diarré, förstoppning, spår, skillnad, likadant, komocka, strängar, sniffar, särskilt, porslin, ihålig, plumsar, bakterier, vips, samtidigt, katastrof, låtsas, genomskinlig, bubblor, orkade, konstigt, trudelutt.

Fördjupningsfrågor

- Varför tror ni att det är så att växter inte behöver bajs så som människor och djur gör?
- Varför tycker vissa att det är roligt med bajs?
- Vilka former och utseende kan bajs ha?
- Vad kan det bero på att man ibland får det som kallas förstoppning?
- Har ni någon gång sett bajsspår efter något djur i skogen?
- Hur kan olika djurs bajs se ut?
- Varför tror ni att människor inte vill att någon annan ska titta när man bajsar?
- Varför har man vatten i toaletten?
- Vet ni vad ett utedass är och hur det fungerar?
- Hur får man bort bajset från ett utedass?
- Hur kan man säga att blommorna äter bajs?
- Varför tror ni att många vuxna inte tycker att kiss och bajs är något roligt att skoja om?
- Hur lär man sig att gå på toa istället för att kissa och bajs i en blöja?
- Vad tror ni att pruttar är för något?
- Hur gör mamma-djuren när de städar boet?
- Kan ni sjunga bajssången om ekorren?

Att göra

SPÅRA MED DJURBAJS

Återkoppla till uppslagen i boken som handlade om att djurens bajs ser väldigt olika ut beroende på just vilket djur det är.

Sök på "djurbajs" på internet och visa eleverna hur olika djurbajs kan se ut. Fundera på vilka djur som lämnar bajsspår efter sig i skogen.

Förslagsvis kan ni göra en utflykt till en skog i ert närområde för att utforska spår efter djurbajs. Skriv ner och rita det ni ser.

Använd lera eller Play-Doh för att skapa olika djurbajs och gör en utställning där ni skriver vilket djur bajset kommer ifrån.

VAD ÄR ETT RENINGSVERK

Prata med eleverna om vad de tror att ett reningsverk är för något och sök på ordet på internet. Det finns många bilder och filmer som kan göra det mera förståeligt för dem vad det handlar om.

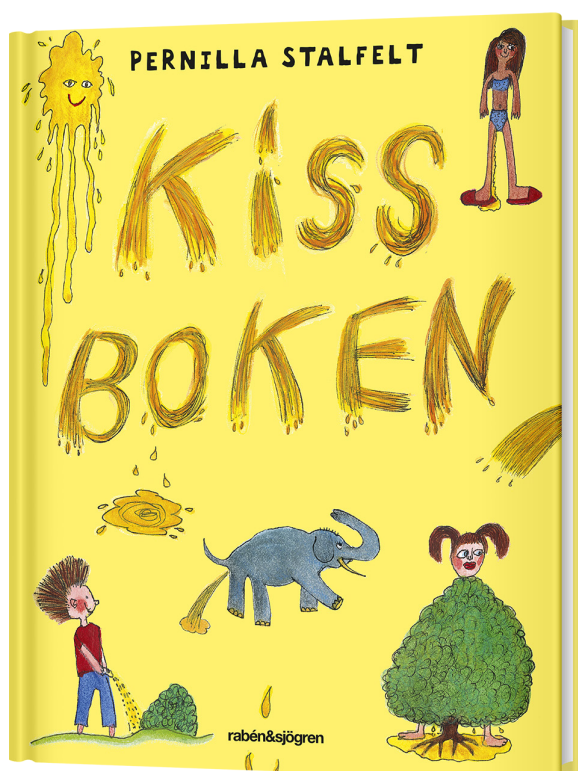
Diskutera och fundera tillsammans över varför det är så viktigt att vi har reningsverk och hur det skulle vara och se ut i våra städer om det inte fanns.

Hur var det förr i tiden?

Om ni har möjlighet så kan ni kanske besöka ett reningsverk nära er.

Kissboken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och jobba utifrån punkterna:

- Är det någon som ser vad boken heter?
- Läs dikten på baksidan av boken för eleverna.
- Vad tror ni att boken handlar om?
- Vad har ni för funderingar eller frågor när det gäller kiss?

LÄS KISSBOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM:

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad det kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

potta, i det fria, stolpe, visitkort, skvala, form, urin, sekunder, skräpämnen, fräscht, råka, Post-it-lapp, upptaget, Bajamaja, desperat, krinolin, trixigt.

Fördjupningsfrågor

- Hur känns det att vara riktigt kissnödig?
- Vad kan man göra om man är jättekissnödig och inte har en toalett nära?
- Vilka är de vanligaste ställena att kissa på tror ni?
- Vad menas med att det är hundarnas visitkort att de kissar?
- Har ni någon gång råkat kissa på er?
- Hur kommer det sig att kisset kan ha olika färger?
- När tycker ni är okej att säga till någon annan att man är kissnödig?
- Vad är det som gör att man blir kissnödig?
- Vad händer med kroppen när det är väldigt varmt ute?
- Hur mycket av kisset är skräp och hur mycket är vatten?
- Vad menar man med att man kissbajsar?
- Hur kan man lära en hund eller katt att vara rumsren?
- Varför luktar gammalt kiss illa?
- Hur tror ni att man gjorde förr i tiden när man var kissnödig och hade stora klänningar på sig?
- Varför tror ni att det var effektivt att slåss med kiss och bajs förr i tiden?

Att göra

KISS-SÅNGER

Läs kiss-sångens text för eller tillsammans med eleverna och prova sjunga den ihop.

Fråga om de hör vilken låt det egentligen är.

Prata om att man kan göra om texten på låtar som redan finns för att skapa nya.

Dela in eleverna i par eller små grupper och låt dem hitta på egna kiss-sånger till andra kända barnsånger. Det kan vara till hjälp att ni kommer på och skriver upp några förslag på låtar eller sånger på tavlan som eleverna kan ha som stöd.

Sjung och ha uppvisning för varandra.

KISSETS VÄG GENOM KROPPEN

Återkoppla till det uppslag som tog upp att kisset har en speciell väg genom kroppen och fråga eleverna hur de tror att det går till från det att vi dricker något till att det kommer ut som kiss.

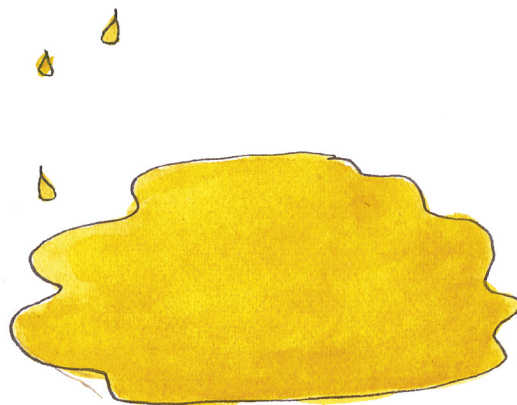
På 1177.se kan du hitta bra bilder att utgå ifrån när du samtalar med eleverna, som ni också kan ha som underlag för era samtal.

Eller så kanske ni har några bra instruktiva bilder på er skola.

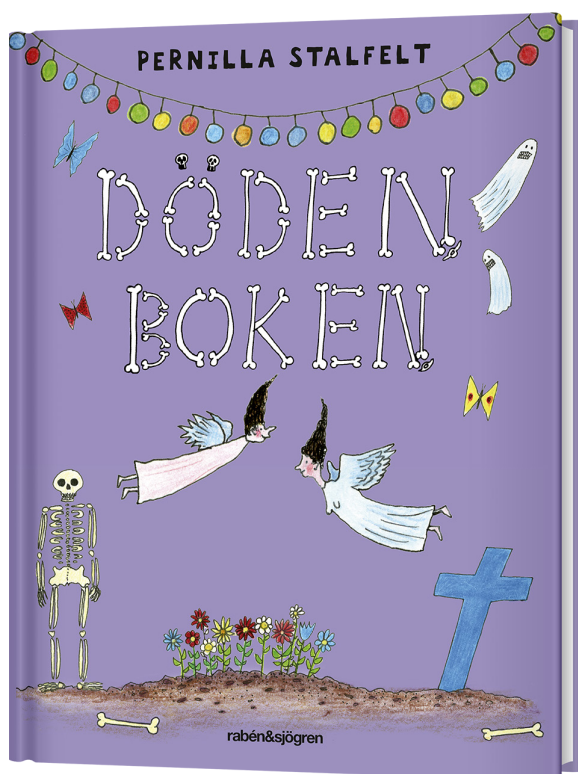
Låt sedan eleverna få rita hur det ser ut på egna papper.

Roligt är också att rita av varandra liggandes på stora papper och sen fylla i de olika delarna inuti kroppen där vätskan passerar och blir urin.

Häng upp på väggen och låt det blir en utställning.

Dödenboken

Innan läsning

Innan du läser boken för eleverna, visa omslaget och jobba utifrån punkterna:

- Är det någon som ser vad boken heter?
- Läs dikten på baksidan av boken för eleverna.
- Vad tror ni att boken handlar om?
- Har ni känt någon som har dött?

LÄS DÖDENBOKEN FÖR ELEVERNA

Visa bilderna uppslag för uppslag och samtala utifrån förslagen nedan.

ORD ATT PRATA OM:

Gå tillbaka till uppslagen där orden finns med i sitt sammanhang och använd bilderna och texten runt orden för att skapa en förståelse för vad det kan betyda.

Försök att hitta andra tillfällen där man skulle kunna använda samma ord.

Förslag på ord att ta upp och prata om:

mysterium, vissen, bleka, böligt, upptäcka, vanligt, olycka, inuti, sorgset, undrar, själen, osynlig, rymden, förvandlas, änglar, tråkigt, skelett, skräms, genomskinligt, kista, kransar, rosetter, sidenband, fika, urna, ristar, mötesplats, minnas, picknick, älsklingsrätter, fyrverkerier.

Fördjupningsfrågor

- Varför tror ni att det är svårt att förstå vad döden är?
- Tror ni att det är lättare för vuxna än för barn att förstå vad döden är?
- Varför tror ni att alla växter, människor och djur måste dö?
- Varför blir den som dör lite blekare och gulare?
- Vilken är den vanligaste orsaken till att man dör?
- Hur känner sig ofta en person som är nära att dö?
- Varför händer det ibland att man dör när man är ung?
- Hur kan det kännas när någon man känner dör?
- Vad tror många människor händer när man dör?
- Vad tror ni händer när man dör?
- Vad tror ni att Gud är för något som många människor tror finns i himlen?
- Vad gör man när en människa har dött?
- Har ni någon gång varit på en begravning?
- Kan ni beskriva vad som händer på en begravning?
- Tror ni att alla begravningar sker i kyrkan?
- Vad menas med att man hissar flaggan på halv stång?
- Vad menar man med att en person känner sorg och hur kan det kännas tror ni?
- Varför vill många människor ha en gravsten för den som har dött tror ni?
- Varför tror ni att det heter minneslund där man också kan bli begravd?
- Hur kan man göra för att minnas och komma ihåg den som har dött?
- Vad gjorde människor förr i tiden när man skulle begrava de som hade dött?
- Vilka saker tror ni att den som har dött kan behöva ha med sig?
- Vad använder man ett testamente till?
- Vad gör mexikanare istället?
- På vilka olika sätt kan man säga att någon har dött och känner ni till ett annat uttryck?

Att göra

SJUNGA TILLSAMMANS

Skriv upp texten till "Sång från ovan" och läs den tillsammans med eleverna.

Sen kan du söka på melodin för "Öppna landskap" i karaokevariant där det inte är någon sång med och så kan ni lyssna på melodin tillsammans.

Öva sedan på "Sång från ovan" tillsammans och spela förslagsvis in eleverna när de har lärt sig den så att de får höra sig själva.

Sen kan ni också lära er själva låten "Öppna landskap" och även där använda er av karaokevarianten för att få med musiken till er sång. Där har ni även texten till låten så att ni kan följa med i den tillsammans.

Vill man kan man även prata om andra låtar som man brukar använda sig av när någon har dött och kanske kan ni lära er även dessa.

VEM SKULLE DU VILJA TRÄFFA

Prata med eleverna om att det är många människor som har funnits förr och som nu har dött.

Det kan både handla om människor så som vikingar, stenåldersmänniskor, gamla greker eller helt enkelt någon som eleverna själva har känt och som har dött.

Låt eleverna få fundera över vem de skulle vilja träffa igen om de fick välja.

Be dem fundera över vad de skulle vilja ställa för frågor till den personen och vad de skulle vilja veta.

Här kan eleverna få prata i par och fundera över vilka frågor de skulle vilja ställa. Be dem att skriva eller illustrera detta.

Återsamlas i gruppen och be dem att berätta för varandra.

